

Handläggare
Jo Linder Roger

Datum
2017-04-20

Diarienummer
KSN-2017-0033

Kommunstyrelsen

Utredning om bidrag till föreningslivet i Uppsala

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att godkänna utredningen, samt

att uppdra till kommunledningskontoret att återkomma med den fortsatta förankringsprocessen med föreningslivet efter genomförda dialoger.

Ärendet

I fullmäktiges beslut om ny nämndorganisation 10 juni 2014 aktualiserades frågan om att utreda dels samverkan mellan kommun och föreningsliv och dels utreda samordning mellan nämndernas olika system för föreningsbidrag. Kommunstyrelsen fastställde 28 januari 2015 i verksamhetsplan för 2015 uppdraget att genomföra dessa utredningar. Eftersom de båda utredningsuppdragen har en liknande karaktär hanteras de i en gemensam utredning under benämningen Samordning mellan nämndernas olika system för föreningsbidrag och samverkan mellan kommun och föreningsliv.

Beredning

Utredningen i **bilaga** har genomförts i samarbete med tjänstemän på berörda förvaltningar som lämnat sakuppgifter och i övrigt framfört synpunkter på utredningen under dess olika faser. Företrädare för de större föreningarna och organisationerna har dels intervjuats, dels framfört synpunkter på utredningens rekommendationer.

Den 20 september 2016 informerades kommunstyrelsens arbetsutskott - social hållbarhet om huvuddragen i utredningen. Vid kommunstyrelsens arbetsutskott – social hållbarhets sammanträde den 24 januari 2017 gavs ytterligare muntlig information.

Utredningen behandlas vid kommunstyrelsens arbetsutskotts sammanträde den 28 februari. Arbetsutskottet beslutade att återremittera ärendet till kommunledningskontoret. Arbetsutskottet efterlyste bland annat ett förtydligande av bidragen till KFUM Uppsala och Bror Hjorthstiftelsen och ett förtydligande av dialogprocessen med föreningslivet. Utredningen och ärendet har därefter kompletterats med ett förtydligande av bidragen till

ovanstående föreningar och vissa smärre redaktionella korrigeringar, samt en hantering av dialog- och förankringsprocessen med föreningslivet.

Föredragning

Den ideella sektorn spelar en viktig roll i samhällsbyggandet. Ett ideellt engagemang skapar bättre förutsättningar för en bra folkhälsa, bidrar till ett bredare kulturliv, ökar känslan av delaktighet och att finnas med i ett socialt sammanhang. Den ideella sektorn är ingen egen associationsform. Den används ofta som ett samlingsbegrepp för ideella föreningar, ekonomiska föreningar, stiftelser, trossamfund och aktiebolag med begränsad vinstutdelning.

I Uppsala finns en stor och bred ideell sektor. Någon exakt siffra på hur många föreningar, trossamfund, stiftelser eller aktiebolag med begränsad vinstutdelning som finns i Uppsala är omöjligt att få fram. Uppskattningsvis finns det cirka 3 000 ideella föreningar i Uppsala.

Utredningen föreslår ett antal rekommendationer som ska leda till bättre förutsättningar för utvecklandet av en god relation mellan föreningslivet och kommunen. Det är av stor betydelse att nämnderna även framledes behåller sin suveränitet att självständigt fatta beslut när det gäller ansökningar om bidrag. Kommunstyrelsen ska i sin samordnande roll svara för de kommunövergripande frågorna samt det långsiktiga och strategiska arbetet när det gäller samverkan och stöd till föreningslivet i Uppsala.

I några fall pågår arbete utifrån rekommendationerna genom andra uppdrag. Principer och regelverk för bidrag till vägföreningar hanteras inom ramen för kommunstyrelsen beslut den 8 mars 2017. Uppsala är en av 15 pilotkommuner tillsammans med Sveriges kommuner och landsting arbetar med upphandling, utformning och testning av en ny boknings- och bidragslösning för föreningslivet vilket kopplar till rekommendationen om utvecklandet av ett funktionellt IT-stöd.

Kommunledningskontoret kommer under april och maj att genomföra ett antal föreningsdialoger med utgångspunkt i rekommendationerna. Dialogerna är planerade att hållas i Storvreta, Vänge, Gottsunda, Stenhagen, Sävja och centrala staden. Utredningen kommer även att presenteras vid dialogkonferensen den 20 april inom ramen för den lokala överenskommelsen. Berörda nämnders presidier och förvaltningsdirektörer kommer att inbjudas till en dialog under juni månad.

Efter genomförda dialoger finns det förutsättningar för att avgöra formerna för föreningslivets fortsatta medverkan i förankringsprocessen. Flera av rekommendationerna har potentiellt en direkt påverkan på föreningslivet och genom en god förankring kan kommunen säkra önskade resultat i utvecklingsarbetet. Kommunledningskontoret föreslås få i uppdrag att återkomma i frågan under hösten.

Ekonomiska konsekvenser

Samtliga rekommendationer ska rymmas inom respektive nämnds budget. Kostnaderna för dialog- och förankringsprocessen rymms inom kommunstyrelsen budget 2017.

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Christoffer Nilsson
Chef kommunledningskontoret

Utredning

Samordning mellan nämnders olika system för
föreningsbidrag och samverkan mellan kommun och
föreningsliv

Roger Jo Linder

Postadress: Uppsala kommun, kommunledningskontoret, 753 75 Uppsala

Telefon: 018-727 00 00 (växel)

E-post: kommunledningskontoret@ uppsala.se

www. uppsala.se

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	3
2. Inledning	4
2.1 Syfte.....	4
2.2 Metod.....	4
2.3 Disposition.....	4
3. Den ideella sektorn i Uppsala	5
4. Föreningsbidrag i Uppsala kommun 2015	6
4.1 Allmänt.....	6
4.2 Bidragsformer.....	9
4.3 Styrdokument, riktlinjer, mål mm.....	9
4.4 Förvaltningsorganisation.....	9
4.4.1 Arbetsmarknadsnämnden.....	10
4.4.2 Gatu- och samhällsmiljönämnden.....	11
4.4.3 Idrott- och fritidsnämnden.....	11
4.4.4 Kommunstyrelsen.....	12
4.4.5 Kulturnämnden.....	12
4.4.6 Omsorgsnämnden.....	13
4.4.7 Räddningsnämnden.....	13
4.4.8 Socialnämnden.....	13
4.4.9 Styrelsen Uppsala vård och omsorg.....	14
4.4.10 Utbildningsnämnden.....	14
4.4.11 Äldrenämnden.....	14
4.4.12 Överförmyndarnämnden.....	14
5. Bidrag 2016	14
6. Idéburet offentligt partnerskap (IOP)	15
7. Synpunkter från Uppsalas föreningsliv	16
8. IT-stöd	16
9. Rekommendationer	17
10. Relaterade dokument och nämndförkortningar	18

1. Sammanfattning

- Samtliga nämnder i kommunen förutom plan- och byggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, namngivningsnämnden och valnämnden hade 2015 en ekonomisk relation till föreningslivet i Uppsala i form av olika ekonomiska bidrag.
- År 2015 utbetalade Uppsala kommuns nämnder drygt 126,5 miljoner kronor i bidrag till 1 073 föreningar varav 459 vägföreningar/enskilda personer. Kulturnämnden är i särklass störst bidragsgivare med cirka 59,5 miljoner kronor. Minst är överförmyndarnämnden som utbetalade ett bidrag på 25 000 kronor till Uppsala god man- och förvaltarförening.
- Idrotts- och fritidsnämnen utbetalade år 2014 knappt 103 miljoner kronor netto i lokal- och anläggningssubventioner till föreningslivet i Uppsala. Det totala stödet till Uppsala föreningsliv år 2015 uppgick följaktligen till cirka 229,5 miljoner kronor.
- Kommunfullmäktiges presidium beviljade 428 000 kronor i representationsbidrag till föreningslivet.
- Majoriteten av nämnderna har tydliga och klarar riktlinjer för sin bidragshantering.
- De flesta nämnder fattar själva beslut om bidrag. För normerade bidrag, kopplade till prestation, som exempelvis bidrag till studieförbund, pensionärs- och invandrarföreningar, stöd till barn- och ungdomsverksamhet i åldergruppen 5-25 år fattas oftast beslut av tjänstemän via delegation.
- Uppskattningsvis finns det cirka 3 000 ideella föreningar i Uppsala. Det finns inga krav på en förening att registrera sig för att få rättskapacitet och följaktligen finns det inget komplett register över alla ideella föreningar i Uppsala.
- Drygt 25 olika bidragsbenämningar finns inom kommunen. Föreningslivet ser gärna en översyn och likriktning av de olika bidragsbenämningarna.
- Drygt 300 föreningar, inklusive samarbetsorganisationernas föreningar, är medlemmar i den lokala överenskommelsen mellan Uppsala kommun och föreningslivet i Uppsala.
- Ett väl utvecklat IT-system är en absolut förutsättning för att administrationen ska fungera väl. Nuvarande IT-system upphör inom närtid. Viktigt att ett nytt IT-stöd implementeras snarast.
- Riktlinjer för partnerskap och riktlinjer för stöd till sociala företag har fastställts av kommunstyrelsen under 2016.

2. Inledning

I samband med nämndorganisationsärendet 2014 (KSN-2013-1280) aktualiserades frågan om att utreda dels samverkan mellan kommun och föreningsliv och dels utreda samordning mellan nämndernas olika system för föreningsbidrag. Kommunstyrelsen fastställde sedan i sin verksamhetsplan för 2015 uppdraget att genomföra dessa utredningar. Eftersom de båda utredningsuppdragen har en liknande karaktär hanteras de i en gemensam utredning under benämningen Samordning mellan nämndernas olika system för föreningsbidrag och samverkan mellan kommun och föreningsliv.

Av inriktningsmål 8 i Mål och budget 2017-2019 framgår att Uppsalas invånare och organisationer ska vara delaktiga i att utforma samhället. Målet kompletteras med ett uppdrag, ”öka samverkan mellan kommuner och föreningslivet genom Lokal överenskommelse med föreningslivet – LÖK”.

2.1 Syfte

Utredningen syftar primärt till att beskriva nuvarande förutsättningar och organisation för ekonomiska bidrag till Uppsalas föreningsliv. Utifrån föreningslivets behov och den kommunala organisationen syftar den även till att redovisa förslag till förbättringar utifrån organisatorisk, ekonomisk och funktionell aspekt.

2.2 Metod

Utredningen har kartlagt bidragsformer, styrdokument och ekonomiskt utfall i huvudsak under år 2015. Kartläggningen har genomförts genom studier av nämndbeslut och delegationsbeslut samt ett antal intervjuer med berörda och ansvariga tjänstemän på kommunens förvaltningar. Utredningen har genomförts under andra halvåret av 2015 och 2016. Därutöver har det genomförts 13 intervjuer med företrädare för Uppsala föreningsliv. Parallellt med utredningen har det pågått ett arbete med att utveckla IT-stödet. Ansvarig för utredningen är Roger Jo Linder, kommunledningskontoret, som samrått med ansvariga tjänstemän på de berörda förvaltningarna och företrädare för delar av Uppsalas föreningsliv.

2.3 Disposition

Utredningen inleds med en sammanfattning i kapitel ett. I kapitel två ges en beskrivning av bakgrunden till utredningen, dess syfte, en beskrivning av vilken metod som använts samt disposition av utredningen. Därefter följer i kapitel tre en beskrivning av den ideella sektorn i Uppsala. Kapitel fyra domineras av kartläggningen av nämndernas utbetalda bidrag under i huvudsak 2015, vilka styrdokument som nämnderna använder samt vilka olika typer av bidragsformer som tillämpas i kommunen. Kapitel fem belyser föreningsbidrag under 2016. Det sjätte kapitlet belyser idéburet offentligt partnerskap och kapitel sju har fokus på hur företrädare för föreningslivet i Uppsala ser på kommunens organisation, förtroendevalda och handläggande tjänstemän. Det åttonde kapitlet handlar om olika former av IT-stöd. Kapitel nio innehåller rekommendationer för hur det framtida arbetet med bidrag bör utformas. Utredningen avslutas med kapitel tio, relaterade dokument och nämndförkortningar.

3. Den ideella sektorn i Uppsala

Den ideella sektorn spelar en viktig roll i samhällsutvecklingen. Ett ideellt engagemang skapar bättre förutsättningar för en bra folkhälsa, bidrar till ett bredare kulturliv, ökar känslan av delaktighet och att finnas med i ett socialt sammanhang. Den ideella sektorn är ingen egen associationsform. Den används ofta som ett samlingsbegrepp för ideella föreningar, ekonomiska föreningar, stiftelser, trossamfund och aktiebolag med begränsad vinstutdelning.

I fortsättningen används associationsformen förening som ett samlat begrepp för ideella föreningar, ekonomiska föreningar, stiftelser, trossamfund och aktiebolag med begränsad vinstutdelning.

I Uppsala finns en stor och bred ideell sektor. Någon exakt siffra på hur många föreningar, trossamfund, stiftelser eller aktiebolag med begränsad vinstutdelning som finns i Uppsala är omöjligt att få fram. En viss vägledning kan man få av SOU 2016:13, Palett för ett stärkt civilsamhälle, källa SCB. Av utredningen framgår att fanns drygt 230 000 organisationer i Sverige 2013 varav de ideella föreningarna uppgick till knappt 145 000 föreningar. Eftersom Uppsala motsvarar 2,1 procent av Sveriges befolkning skulle det finnas drygt 4 800 organisationer varav cirka 3 000 ideella föreningar.

I Uppsala finns ett föreningsregister som innehåller dels de föreningar som fått bidrag från idrotts- och fritidsnämnden och dels de föreningar, företag och privatpersoner som bokat lokaler via kommunens bokningsservice. Räknas företag och privatpersoner bort uppgår antalet föreningar till cirka 900. Det finns inga krav på en förening att registrera sig för att få rättskapacitet och följaktligen finns det inget komplett register över alla ideella föreningar i landet.

Cirka 100 organisationer är medlemmar i överenskommelsen mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun (LÖK). Därav fyra stora samarbetsorganisationer, Upplands idrottsförbund (UIF), Uppsala pensionärsföreningars samarbetsråd (UPS), handikappföreningarnas samarbetsorganisation (HSO) och samarbetsorganisationen för invandrarföreningar i Uppsala (SIU). Dessa fyra samarbetsorganisationer har 206 medlemsföreningar vilket innebär att drygt 300 föreningar är medlemmar i den lokala överenskommelsen mellan kommun och föreningslivet.

Det civila samhällets ideella och idéburna organisationer utgör basen i den sociala ekonomin. Denna tredje sektor spelar med sitt sociala företagande en viktig roll i samhället. Den skapar arbeten och sysselsättning, utvecklar innovativa lösningar för att möta allmänhetens behov, ökar den sociala sammanhållningen, bidrar till integration och främjar demokrati och ett aktivt medborgarskap.

4. Föreningsbidrag i Uppsala kommun 2015

4.1 Allmänt

Kartläggningen omfattar samtliga former av ekonomiska bidrag till föreningar, organisationer, stiftelser och i undantagsfall till enskilda personer under år 2015. Det senare gäller vissa vägbidrag och till vissa enskilda aktörer inom kulturområdet. Samtliga nämnder i kommunen förutom plan- och byggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, namngivningsnämnden samt valnämnden utbetalade ekonomiska bidrag till en eller flera organisationer. Totalt utbetalade nämnderna cirka 126,5 miljoner kronor till 1 073 föreningar varav 459 vägföreningar/enskilda personer. Följaktligen erhöll 614 föreningar bidrag under 2015. Utöver det totala bidraget på 126,5 miljoner svarar kommunen för lokal- och anläggningssubventioner, inte minst idrott- och fritidsnämnden och kulturnämnden. Idrott- och fritidsnämnden uppskattar den årliga subventionen till drygt 103 miljoner kronor medan för kulturnämnden finns inga beräkningar gjorda. Det totala ekonomiska stödet till Uppsalas föreningsliv uppgick följaktligen till minst 229,5 miljoner kronor 2015.

I övrigt kan nämnas att ett mindre bidrag utbetalas till föreningslivet av GSN i samband med firandet av Valborg samt att Nya Destination Uppsala AB utbetalar arrangemangsstöd till vissa större arrangemang med 775 000 kronor årligen.

Uppsala kommun, som delägare i Svenska Kommun Försäkrings AB, får en årlig återbetalning från försäkringsbolaget som ska användas till skadeförebyggande verksamhet. Under perioden 2013 - 2016 fick tre föreningar bidrag med 125 000 kronor.

Diagram 1. Antal föreningar som erhöll bidrag 2015, exklusive bidrag till vägföreningar

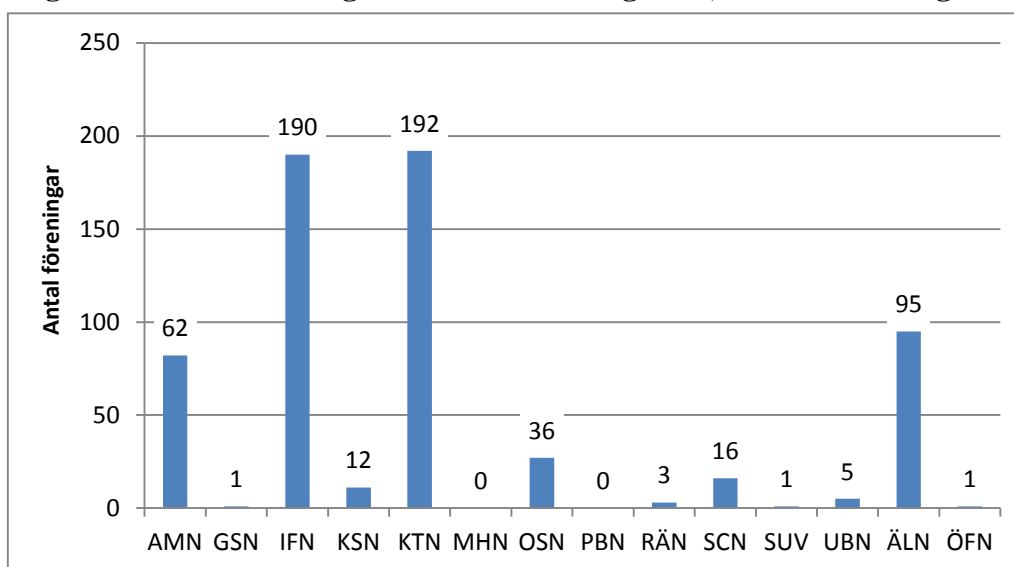
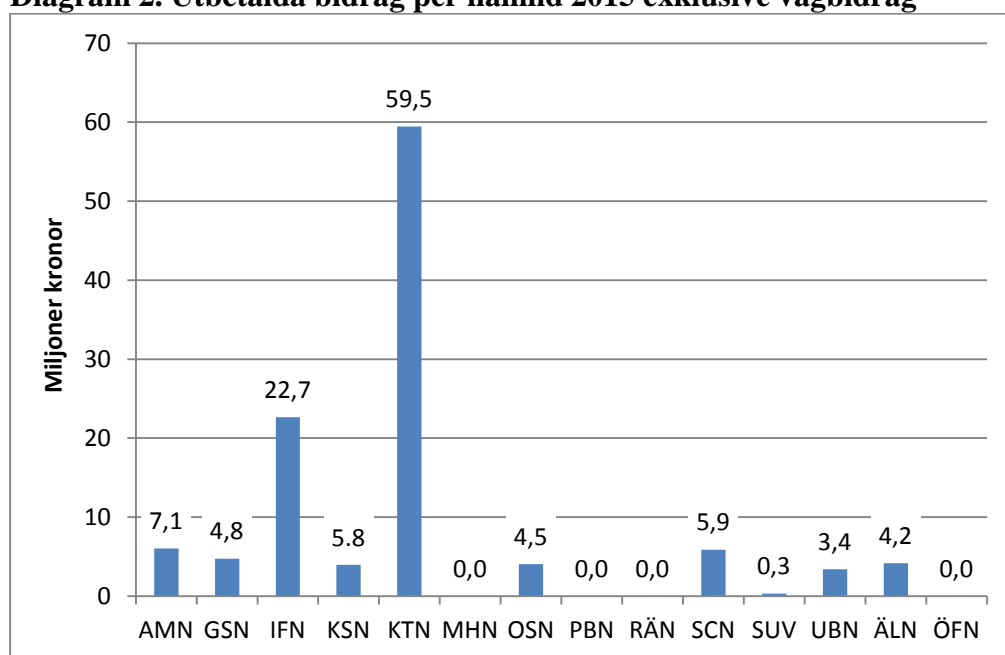

Diagram 2. Utbetalda bidrag per nämnd 2015 exklusive vägbidrag

Kulturnämnden är den nämnd som är störste bidragsgivare och betalade ut cirka 59,5 miljoner kronor till 192 föreningar, följt av idrotts- och fritidsnämnden som utbetalade drygt 22,6 miljoner kronor till 190 föreningar. Överförmyndarnämnden är minst och betalade ut ett bidrag med 25 000 kronor till en förening, Uppsala god man- och förvaltarförening.

Noteras att RÄN utbetalat 43 000 kronor till tre föreningar.

Flera föreningar får bidrag från olika nämnder som har olika utgångspunkter och kriterier i sin bidragsgivning. Tio i topplistan för 2015 ser ut som följer

Tio i topp

KFUM Uppsala	10 369 219 kronor
Studieförbundet	7 010 107 kronor
Bror Hjorthstiftelsen	4 787 000 kronor
Upplandstiftelsen	4 725 000 kronor
Gottsunda teater	4 038 000 kronor
Uppsala 4 H	3 364 000 kronor
Uppsala föreningsråd	3 343 000 kronor
ABF	3 205 000 kronor
Uppsala Stadsmission	2 475 000 kronor
Vuxenskolan	2 446 274 kronor

KFUM Uppsala

Föreningen KFUM Uppsala består av 16 specialsektioner och har cirka 3 500 medlemmar. KFUM Uppsala bedriver en omfattande verksamhet i sina specialsektioner. Kulturnämnden har tecknat en överenskommelse med KFUM Uppsala för perioden 2017-2018. Tidigare har kulturnämnden reglerat sin samverkan med KFUM Uppsala genom ett avtal med föreningen. Avtalet för 2015 omfattar tre delar

- Sommarverksamhet på Alnäs (2 435 000 kr)
- Drift av fritidsgård och fritidsklubb i Gottsunda (4 263 000 kr)
- Vox Publicum, ungdomskulturhus på Svartbäcksgatan (2 340 000 kr)

Det ekonomiska bidraget utgick som verksamhetsstöd.

Idrotts- och fritidsnämnden utbetalade 2015 ett drift-, medlems- och aktivitetsbidrag till KFUM Uppsala med 1 047 000 kr. Därutöver fick specialavdelningarna inom KFUM Uppsala ett medlems- och aktivitetsbidrag på 300 216 kronor.

Bror Hjorthstiftelsen

Konstnären Bror Hjorth avled 1968. Tio år senare öppnades muséet, Bror Hjorts Hus på prov. 1986 bildades, efter initiativ av Uppsala kommunfullmäktige en kommunal stiftelse, Bror Hjorthstiftelsen. Stiftelsens styrelse utses av kommunfullmäktige och består i övrigt av en familjemedlem från familjen Hjorth. Stiftelsen har som ändamål

- Att förvalta och vårda den konst av Bror Hjorth och den egendom i övrigt som genom överlåtelse och deposition överlämnats till stiftelsen
- Att hålla denna egendom samlad och i museiform tillgänglig för allmänheten i ett Bror Hjorthmuseum i stiftelsens fastighet i Kåbo 32:19
- Att stimulera och underlätta studier av och förståelsen för Bror Hjorths konst

2015 omsatte stiftelsen 5 852 600 kronor. Kulturnämnden beviljade ett verksamhetsstöd med 4 787 000 kronor. För 2016 beviljades stiftelsen ett verksamhetsstöd med 5 100 000 kronor varav 200 000 kronor utgjorde kompensation för fri entréreformen som infördes vid halvårsskiftet 2015.

För 2017 utgår ett verksamhetsstöd med 5 323 000 kronor varav 295 000 kronor avser ersättning för fri entréreformen.

4.2 Bidragsformer

Det finns en stor variation på bidragsbenämningar i Uppsala. Av kartläggningen framgår att det finns minst 25 olika benämningar på bidragen, allt ifrån verksamhetsbidrag till det mer unika, bidrag till underhållsarbete. Kulturnämnden har ett tiotal olika benämningar inom sitt bidragsområde. I relation till föreningslivet bör nämnderna begränsa antalet benämningar för olika bidragsformer.

Det finns i stort sett två olika typer av bidrag, dels de så kallade normativa bidragen som är i huvudsak prestationsrelaterade och som i första hand tillämpas när det gäller idrottsföreningar, studieförbund och pensionärföreningar. Dels bidrag som föreningar söker hos berörd nämnd och som är kopplad till det anvarsområde som nämnden har.

Det normativa bidraget bygger på flera olika parametrar som exempelvis antal aktiviteter, antal deltagare och i vissa fall hyreskostnader,

Majoriteten av de ekonomiska bidragen betalas ut årsvis. Några av nämnderna, exempelvis äldrenämnden, fattar beslut om bidrag under en längre tidsperiod än ett år, i vissa fall upp till tre år. Föreningslivet ser gärna längre tidsperioder än ett år.

Även kommunfullmäktige beviljar bidrag till föreningslivet i form av bidrag till representation. 2015 beviljade kommunfullmäktiges presidium 428 000 kronor i representationsbidrag till föreningslivet i Uppsala.

4.3 Styrdokument, riktlinjer, mål mm

De flesta nämnder som betalar ut bidrag till föreningar har tydliga riktlinjer och regelverk för bidragshanteringen. Det finns grundläggande villkor som exempelvis att en bidragssökande förening ska bygga på demokratiska principer, ha stadgar och styrelse och verka i en drogfri miljö. Alla styrdokument och i vissa fall ansökningsblanketter finns på kommunens hemsida. Däremot är inte fliken tydligt exponerad. För en förening som söker bidrag är det ofta en omständlig väg att hitta den kommunala hemsidan. Behovet av en bättre exponering i form av en egen portal för bidrag och stöd till föreningslivet är stort.

4.4 Förvaltningsorganisation

Varje nämnd som hanterar bidrag till föreningslivet har en tjänstemannaorganisation som bereder ärenden och i övrigt bistår nämnden. Totalt är det cirka sju årsarbetare i kommunen som arbetar med föreningsbidrag. På kultur- och stadsbyggnadsförvaltningen, den del som arbetar för idrott- och fritidsnämnden, finns det heltidsanställd personal. På övriga förvaltningar ingår arbetet med bidrag som en del i ett annat uppdrag. Någon regelbunden samverkan mellan samtliga förvaltningar förekommer inte. Dock träffas vissa förvaltningar och diskuterar bilaterala frågor som exempelvis stadsbyggnadsförvaltningen och kulturförvaltningen. Under 2016 utökades samarbetet mellan förvaltningarna i samband med att kommunstyrelsen avsatte 3 miljoner kronor att användas i samband med flyktingmottagande.

Tjänstemannaorganisationen befinner sig i en förändringsprocess genom att ett antal områden är under utveckling. Ett nytt IT-stöd som förenklar för både den kommunala organisationen och föreningslivet, måste utvecklas i närtid. Arbetet med att etablera ett kontaktcenter har nyligen påbörjats som kan bli ett framtida nav i relationen mellan kommunen och föreningslivet. En ytterligare faktor som förväntas påverka relationen är att den nuvarande överenskommelsen mellan Uppsala kommun och föreningslivet, i dagligt tal LÖK, ska omförhandlas 2017. Under hösten har kommunstyrelsen fattat beslut om riktlinjer för partnerskap och riktlinjer för bidrag till sociala företag som till viss del kan påverka arbetet med bidrag till föreningslivet.

4.4.1 Arbetsmarknadsnämnden

AMN utbetalade 7 134 340 kronor till 62 föreningar, i huvudsak till föreningar som fokuserar på socialt företagande och integrationsfrågor. AMN svarar även för det lite mer udda bidraget till underhållsarbete vilket avser bidrag till museiföreningen Stockholms-Roslagens-Järnvägar (Lennakatten.)

AMN har tydliga riktlinjer och mål för sina relationer till föreningslivet. Nämnas bör deras dokument "Arbetsmarknadsnämndens mål och riktlinjer för verksamhetsbidrag till ideella organisationer inom området arbetsmarknad och sysselsättning". Vid halvårsskiftet 2015 genomfördes en överflyttning av ansvaret för delar av sysselsättningsinsatser från arbetsmarknadsnämnden till omsorgsnämnden. Nämnden har även tecknat en överenskommelse om partnerskap med Nyby vision, 6 109 284 kronor, vilket inte redovisas i sammanställningen.

Av bidraget till Ting och kaka (1 200 000 kronor) fördelades 450 000 kronor till Café REKommenderas 2015.

Arbetsmarknadsnämndens stödformer omfattar:

- a) Start-, verksamhets-, och stimulansbidrag till föreningar bildade på etnisk grund, så kallade invandrarföreningar.
- b) Särskilt verksamhetsbidrag och stöd till samverkanslösningar för integrationsinsatser.
- c) Verksamhetsbidrag till ideella organisationer inom området arbetsmarknad och sysselsättning.

Topp 5

1.Studiefremjandet	1 765 000 kronor
2.Uppsala stadsmision	1 700 000 kronor
3.Ting och kaka	1 200 000 kronor
4.Uppsala Rödakorskrets	584 200 kronor
5.Social ekonomi Uppsala	579 000 krono

4.4.2 Gatu- och samhällsmiljönämnden

GSN utbetalade totalt 12 631 000 kronor till Upplandsstiftelsen och 459 vägföreningar vilka kan delas in i tre kategorier:

- Vägföreningar/vägsamfälligheter i tätort, 18 föreningar
- Föreningar/enskilda personer som får statsbidrag, 256 föreningar/enskilda personer
- Föreningar/enskilda personer som inte får statsbidrag, 185 föreningar/enskilda personer

Nämnden har inga egna riktlinjer för bidrag till vägföreningar utan följer kommunfullmäktiges beslut från 1971 och 1983. Från och med 2016 har nämnden infört bidrag till stadsodlingsprojekt, med en total budget på 500 000 kronor.

Topp 5

1. Upplandsstiftelsen	4 725 000 kronor
2. Vattholma vägförening	1 060 751 kronor
3. Vänge vägförening	696 567 kronor
4. Bältinge vägförening	616 512 kronor
5. Vreta-Ytternäs vägförening	520 293 kronor

4.4.3 Idrott- och fritidsnämnden

IFN utbetalade 22 653 680 kronor till 190 föreningar. Nämnden har tydliga regler för bidrag och svarar även för kommunens föreningsregister. Nämnden har sju olika benämningar på bidrag där drifts-, medlems- och aktivitetsstöd är det mest frekventa. IFN betalar även ut särskilt organisationsbidrag till Korpen Uppsala, kommunens personalförening PULS och Uppsala handikappidrott. Nämnden svarar även för skötselbidrag till kommunens elljusspår samt bidrag till de politiska ungdomsförbunden.

Topp 5

1. KFUM Uppsala	1 047 240 kronor
2. Uppsala föreningsråd	1 035 000 kronor
3. GF Uppsalaflickorna	729 780 kronor
4. Uppsala ponnyklubb	713 033 kronor
5. Uppsala IF	704 278 kronor

4.4.4 Kommunstyrelsen

KSN utbetalade 5 780 000 kronor till 12 föreningar exklusive ombyggnadsbidrag till tre bygdegårdsföreningar. KSN har inget eget regelverk för bidrag till föreningar. Tre benämningar på bidragen förekommer, bidrag, ekonomiskt stöd och medfinansiering.

Topp 5

1. Uppsala föreningsråd	2 308 000 kronor
2. Upplandsbygd	1 079 000 kronor
3. Bygdegårdsföreningar	918 000 kronor
4. Fyrisfjädern	900 000 kronor
5. Uppsala studentkår	120 000 kronor

4.4.5 Kulturnämnden

Nämnden utbetalade 59 461 652 kronor till 192 föreningar. Nämnden har drygt ett tiotal olika former för bidrag. Nämnden har tydliga riktlinjer och kriterier för sin bidragsgivning som utgår från Uppsala kommuns kulturpolitiska program. I samband med den nya organisationen som trädde i kraft 2015 övertog kulturnämnden ansvaret för barn och ungas fritid från barn- och ungdomsnämnden samt ansvaret för bygdegårdarna från idrotts- och fritidsnämnden. Majoriteten av beslut om bidrag fattas av nämnden. Bidragen kan vara fleråriga, dock maximalt 3 år.

Kulturnämndens stödformer sammanfattas i följande:

- Verksamhetsstöd
- Produktionsstöd för teater- och dansverksamhet
- Evenemangsstöd
- Projektstöd
- Arrangörstöd till förskole- och skolteater och dans
- Projektstöd för kunskapsuppbyggnad och kunskapsförmedling avseende kvinnors historia
- Stöd till nationella minoritetens föreningar
- Stöd till studieförbunds lokalavdelningar i Uppsala
- Stöd till barn och ungas fria tid
- Stöd till bygdegårdsföreningar

Bidrag kan även utgå till enskilda personer med egen firma eller handelsbolag. Från och med 2016 utgår även stöd till föreningar som bedriver verksamhet för nyanlända och barn- och ungdomar som är asylsökande. Bidragen till 29 bygdegårdsföreningar uppgick till 2 021 877 kronor. Dessutom beslutade kulturnämnden om ombyggnadsbidrag till tre bygdegårdsföreningar med 918 000 kronor vilket finansieras av kommunstyrelsen.

Topp 5

1. KFUM Uppsala	9 022 000 kronor
2. Studieförbundet	5 245 107 kronor
3. Bror Hjorthstiftelsen	4 787 000 kronor
4. Gottsunda teater	4 038 000 kronor
5. ABF	3 205 000 kronor

4.4.6 Omsorgsnämnden

OSN utbetalade 4 529 138 kronor till 36 föreningar. Nämnden har tydliga riktlinjer och tre bidragsformer, normerade-, verksamhets- och utvecklingsbidrag. Nämnden övertog vid halvårsskiftet 2015 delar av ansvaret för sysselsättningsfrågor från arbetsmarknadsnämnden. De flesta besluten fattas av nämnden i sin helhet.

Topp 5

1. HSO	1 743 000 kronor
2. FUB-gården	480 000 kronor
3. Capella	357 090 kronor
4. Snidar	315 300 kronor
5. Synskadades riksförbund	282 000 kronor

4.4.7 Räddningsnämnden

RÄN utbetalade 43 000 kronor till 3 föreningar. RÄN har inga riktlinjer för bidragsgivning.

Utbetalda bidrag 2015

1. Kvinnor inom räddningstjänsten	20 000 kronor
2. Brandmannaklubben i Björklinge	17 000 kronor
3. Röde Hanen	6 000 kronor

4.4.8 Socialnämnden

SCN utbetalade 5 882 500 kronor till 16 föreningar. SCN har riktlinjer för bidrag som för närvarande är under revidering. Bidrag kan sökas för maximalt tre år. Nämnden fattar beslut i samtliga ärenden.

Topp 5

1. Barnombudsmannen	2 200 000 kronor
2. Uppsala kvinnojour	1 271 500 kronor
3. Mottagningen mot våld i nära relationer	550 000 kronor
4. Uppsala stadsmission	460 000 kronor
5. Brottsofferjouren	390 000 kronor

4.4.9 Styrelsen Uppsala vård och omsorg

SUV utbetalade 341 285 kronor till Club Lindormen i hyresbidrag.

4.4.10 Utbildningsnämnden

UBN utbetalade 3 417 296 kronor till 5 föreningar. Nämnden har inga riktlinjer för bidragshantering.

Topp 5

Domkyrkoförsamlingen	1 285 416 kronor
Nyby vision, Jollen	868 000 kronor
Samarbetsorganisationen Uppsalas elevkårer	705 000 kronor
Vaksala församling	458 880 kronor
Rasbo församling	100 000 kronor

4.4.11 Äldrenämnden

Nämnden utbetalade 4 184 360 kronor till 95 föreningar. Nämnden har tydliga riktlinjer för sin bidragshantering. Nämnden har två former av bidrag, dels bidrag av normativ karaktär till pensionärsföreningar vilka beslutas på delegation, dels bidrag till föreningar som nämnden i sin helhet fattar beslut om.

Topp 5

1. Träffpunkten, Storgatan 11	1 200 000 kronor
2. Uppsala stadsmission	375 000 kronor
3. Röda korset	325 000 kronor
4. Uppsala kristna råd	240 000 kronor
5. Diakonistiftelsen	240 000 kronor

4.4.12 Överförmyndarnämnden

ÖFN har inga egna riktlinjer för bidragshantering. 2015 utbetalade nämnden ett bidrag till Uppsala god man- och förvaltarförening med 25 000 kronor

5. Bidrag 2016

Utredningen har fokuserat på nämndernas bidragsgivning för 2015. För 2016 har de kommunala nämnderna fattat beslut om nya bidrag till föreningslivet bland annat som en följd av mottagandet av flyktingar. Kommunstyrelsen har i Handlingsplan för mottagande av nyanlända och asylsökande avsatt 3 mnkr som stöd till civilsamhället för insatser i flyktingmottagandet, årligen under perioden 2016-2018. För 2016 utökades beloppet med ytterligare 1 miljon kronor. Kommunstyrelsen avsatte 2,6 mnkr till kulturnämnden, som ett engångsbelopp, till fritidsaktiviteter kopplat till flyktingmottagandet.

Kommunstyrelsen har även beslutat om bidrag till studieförbundet Sensus för drift av antidiskrimineringsverksamhet och Forum – Idéburna organisationer med social inriktning,

för volontärverksamhet. Totalt uppgick bidragsbeloppet till dessa föreningar till 1 250 000 kronor.

Samarbetsorganisation för invandrarföreningar i Uppsala (SIU) har fått bidrag till en samordnartjänst och Upplands idrottsförbund bidrag till projektstöd för samordning och struktur för samverkan inom ramen för den lokala överenskommelsen. Bidragen uppgick till 590 000 kronor respektive 800 000 kr och besluten fattades av kommunstyrelsen.

Bygdegårdsföreningar kan få bidrag för standardhöjande reparationer och ombyggnationer. Bidraget söks hos Boverket som finansierar 50 procent förutsatt att kommunen bidrar med 30 procent och bygdegården själv finansierar resterande 20 procent. Kulturnämnden fattar beslut och bidraget finansieras av kommunstyrelsen. Under 2016 har kulturnämnden fattat beslut om bidrag till Bälinge och Hagby bygdegårdsföreningar. Totalt uppgick bidraget till 1 939 900 kronor 2016.

För att stimulera stadsodlingen införde gatu- och samhällsmiljönämnden ett bidrag för stadsodlingsprojekt. Det totala bidragsbeloppet uppgår till 500 000 kronor.

6. Idéburet offentligt partnerskap (IOP)

I mars 2014 beslutade kommunfullmäktige att uppdra till kommunstyrelsen att utreda möjligheterna att ingå partnerskap belyst utifrån LOU (Lag om offentlig upphandling), ekonomiska, juridiska och kvalitetsmässiga aspekter. Kommunstyrelsen godkände utredningen 14 september 2016. Under 2015 och 2016 har omsorgsnämnden och arbetsmarknadsnämnden, för egen del, fastställt riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP). Kommunstyrelsen fastställde kommunövergripande riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap 14 september 2016

IOP innebär att en offentlig aktör samverkar med en idéburen organisation om en specifik verksamhet genom en särskild överenskommelse. IOP är inte ett bidrag utan en särskild överenskommelse mellan kommunen och en eller flera organisationer. Parterna bidrar på olika sätt, genom exempelvis ekonomiska medel och ideella resurser, till att driva en verksamhet.

Sedan tidigare finns ett partnerskap tecknat mellan arbetsmarknadsnämnden och Nyby vision. I december i år beslutade arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden, socialnämnden och kulturnämnden att ingå ett partnerskap med tjejers rätt i samhället (TRIS) att gälla från och med 2017. Äldrenämnden beslutade i december 2016 att avsätta medel för ett eventuellt tecknande av partnerskap med Diakonistiftelsen Samariterhemmet. Arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden och socialnämnden har tecknat en överenskommelse om partnerskap med Röda korskretsen vilken gäller från och med 2017. Omsorgsnämnden har tecknat ett partnerskap med FUB-gården Tallkrogen att gälla från och med 2017.

7. Synpunkter från Uppsalas föreningsliv

Utredningen har genomfört intervjuer med Samarbetsorganisationen för invandrarföreningar i Uppsala (SIU), handikappföreningarnas samarbetsorganisation i Uppsala (HSO), Uppsala stadsmission, Upplands idrottsförbund, Upsala tennisklubb, Fyrisfjädern, Uppsala IF, Uppsala pensionärsorganisationers samarbetsråd (UPS), Vuxenskolan, kulturföreningen för filmfestival i Uppsala, det sociala företaget Initicia, Uppsala konstnärsklubb och kulturföreningen Parken.

Deras synpunkter sammanfattas med följande

- Bra kontakter med kommunens politiker. De är tillgängliga och lätta att komma i kontakt med
- Efterlyser en kommunal kontakt som arbetar med långsiktiga strategiska frågor
- En gemensam portal för föreningslivet bör utvecklas. Svårt att hitta rätt på kommunens hemsida
- Överlag bra kontakt med kommunens tjänstemän, ibland lite långa handläggningstider
- Ser gärna att tjänstemännen arbetar mer nämndövergripande
- Skapa fler arenor, både fysiska och virtuella, där politiker och föreningslivet möts
- Skapa ett idéforum för att diskutera nya former för samverkan mellan socialt företagande och politiker bör utvecklas
- Vissa samarbetsorganisationer förordar att deras organisationer och bidrag hanteras i särskild ordning eftersom deras verksamhet ofta berör flera nämnder.

8. IT-stöd

Ett väl utvecklat IT-stöd är en absolut förutsättning för att administrationen ska fungera optimalt. För närvarande tillämpar Uppsala systemet Interbook som är ett kombinerat boknings- och administrativt system som används i första hand av IFN. Systemet Interbook kommer att utvecklas under 2017. Mot den bakgrunden har Uppsala kommun anslutit sig till SKLs utvecklingsarbete, tillsammans med cirka 140 andra kommuner, som syftar till att ett kommungemensamt IT-stöd ska utvecklas och upphandlas. Uppsala är en av pilotkommunerna vilket innebär att Uppsala blir en av de första kommunerna att använda det nya systemet. Under senare delen av 2016 har en kravspecifikation av det nya systemet färdigställts. SKLs nya IT-system kommer att upphandlas under 2017 och börja införas tidigast under 2018. Detta förutsätter att upphandlingen inte överklagas.

9. Rekommendationer

- ✓ Kommunstyrelsen ska fastställa grundläggande principer för föreningsbidrag. De flesta nämnder som hanterar olika bidragsansökningar har tydliga kriterier och principer för bidragshantering. Principerna skiljer sig sett utifrån nämndernas olika ansvarsområden. Utredningen rekommenderar mot den bakgrunden att kommunstyrelsen får i uppdrag att fastställa ett antal grundläggande principer för bidrag.
- ✓ Uppdra till kommunledningskontoret att i gemensam förvaltningsberedning ta fram förslag till kommungemensamma benämningar på olika bidragsformer. För närvarande finns ett drygt 25-tal olika benämningar på bidrag. Spektrat är brett, allt ifrån verksamhetsbidrag till bidrag för handledning. Föreningslivet ser ett stort behov att avgränsa och tydliggöra de olika benämningarna på olika bidragsformer.
- ✓ Den lokala överenskommelsen mellan Uppsala kommun och föreningslivet ska utvärderas och omförhandlas 2017. Överenskommelsen ska utgöra navet i samarbetet mellan föreningslivet och Uppsala kommun. Utifrån överenskommelsen ska en handlingsplan utarbetas i samverkan mellan kommunen och representanter för föreningslivet i Uppsala.
- ✓ Arenor, både fysiska och virtuella, där politiker och föreningslivet möts ska skapas och utvecklas. Ansvarig är kommunledningskontoret och arbetet ska genomföras inom ramen för den lokala överenskommelsen med föreningslivet (LÖK).
- ✓ Ett funktionellt IT-stöd som kan användas av samtliga nämnder ska utvecklas. För närvarande tillämpar Uppsala systemet Interbook som är ett kombinerat boknings- och administrativt system som används i första hand av idrotts- och fritidsnämnden vilket upphör inom närtid. Mot den bakgrunden har Uppsala kommun anslutit sig till SKLs utvecklingsarbete, tillsammans med cirka 140 andra kommuner, som syftar till att ett kommungemensamt IT-stöd ska utvecklas och upphandlas. Uppsala är en av pilotkommunerna vilket innebär att Uppsala blir en av de första kommunerna att använda det nya systemet. Sannolikt kommer det nya IT-systemet inte att kunna tas i bruk före 2018.
- ✓ En kommunal portal på uppsala.se som tydliggör och förenklar föreningarnas möjligheter att ta del av riktlinjer och övriga förutsättningar för olika bidragsformer ska etableras. Den nuvarande hemsidan, uppsala.se, är ytterst svårnavigerad för föreningslivet i Uppsala. Göteborgs stad är i detta sammanhang en förebild. Portalen ska även innehålla information om bidrags- och projektstöd från statliga myndigheter och aktuella nationella utlysningar av projektstöd. Portalen skapar förutsättningar för en enklare och säkrare bidragshantering samt för en kontinuerlig dialog mellan kommun och föreningsliv.

- ✓ En gemensam beredningsgrupp av berörda tjänstemän på de olika förvaltningarna som hanterar bidragsansökningar ska bildas.
Dagens samverkan mellan kommunens olika förvaltningar är ofta av bilateral karaktär. Kommunstyrelsens beslut om att avsätta medel för stöd till civilsamhället i samband med handlingsplanen för flyktingmottagandet skapade ett närmare samarbete mellan förvaltningarna. Den formen av samarbete bör vara modell för den gemensamma beredningsgruppen som hanterar nämndernas bidragsansökningar.
- ✓ Ett regelverk som definierar olika begrepp inom bidragsområdet i syfte att tydliggöra avgränsningar mellan bidrag, partnerskap och upphandlingar jämlikt Lag (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU), skattelagstiftning (momsfrågor) ska utformas. Kommunledningskontoret är ansvarigt.
- ✓ Kommunledningskontoret ges i uppdrag att utreda former, organisation och ansvar för en föreningsbyrå som ska vara ett stöd till innovativa lösningar, organisations- och metodutveckling och ett föreningsgemensamt utvecklingsarbete. På sikt bör en föreningsbyrå utvecklas som kan utveckla dialogen med föreningslivet.
- ✓ Kommunledningskontoret får ansvar att samordna arbetet med de kommunövergripande, långsiktiga och strategiska frågorna när det gäller förhållningssätt och stöd till föreningslivet.
- ✓ Stadsbyggnadsförvaltningen får i uppdrag att se över principer och utveckla ett regelverk för bidrag till vägföreningar. Nuvarande principer för bidrag till vägföreningar bygger på beslut fattade av kommunfullmäktige 1971 och 1983. Behovet av grundläggande principer och ett tydligt regelverk för bidrag till vägföreningar som är anpassade till nuvarande situation efterlyses av både berörda förvaltningar och vägföreningar.

10. Relaterade dokument och nämndförkortningar

Överenskommelse mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun (KF 2013)

Handlingsplan för mottagande av nyanlända och asylsökande i Uppsala kommun (KS 2016)

Riktlinjer, idéburet offentligt partnerskap (KS 2016)

Riktlinjer för sociala företag (KS 2016)

Policy för hållbar utveckling (KF 2008)

Palett för ett stärkt civilsamhälle, (SOU 2016:13)

Nämndförkortningar

AMN	Arbetsmarknadsnämnden	RÄN	Räddningsnämnden
GSN	Gatu- och samhällsmiljönämnden	SCN	Socialnämnden
IFN	Idrotts- och fritidsnämnden	SUV	Styrelsen Uppsala vård och omsorg
KSN	Kommunstyrelsen	UBN	Utbildningsnämnden
KTN	Kulturnämnden	ÄLN	Äldrenämnden
OSN	Omsorgsnämnden	ÖFN	Överförmyndarnämnden